

Innst. S. nr. 5

(2001-2002)

Innstilling fra utenrikskomiteen om humanitær bistand i forbindelse med krisen i Afghanistan

St.prp. nr. 8 (2001-2002)

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

Afghanistan er et av de største humanitære kriseområder i verden, etter årtier med væpnede konflikter kombinert med naturkatastrofer som jordskjelv og tørke. Den humanitære situasjonen er ytterligere forverret etter terroranslagene i USA 11. september i år. Det er nå klart fastslått at Osama bin Laden og hans terroristnettverk var ansvarlig for ugjerningene. Talibanregimet i Afghanistan beskytter bin Laden til tross for vedtak i FNs sikkerhetsråd om utlevering. Den militære operasjonen som ble igangsatt 8. oktober er nødvendig for å nøytralisere terroristnettverket. Den humanitære situasjonen er nå svært alvorlig. Konsekvensene for hele regionens stabilitet kan bli dramatiske. En opptrapping av den globale humanitære bistanden vil foruten å lindre lidelsene for sivilbefolkningen også være viktig for å holde sammen den internasjonale koalisjonen i kampen mot internasjonal terrorisme.

Under et giverlandsmøte innen Afghanistan Support Group (ASG), som fant sted i Berlin 27. september i år, ble det gitt generelle løfter om en betydelig økning i den humanitære bistanden. FNs konsoliderte appell fra 27. september i år utgjør til sammen 5 mrd. kroner, hvorav 1,2 mrd. kroner er umiddelbare behov. I tillegg er det en rekke appeller og søknader fra Røde Kors-systemet og fra frivillige organisasjoner. Dette tilsier behov for tilføring av tilleggsmidler i løpet av kort tid.

Basert på FNs appell samt de frivillige organisasjoners anslag for merbehov, foreslår Regjeringen en tilleggsbevilgning på 200 mill. kroner i bistand til Afghanistan. Av dette beløpet foreslås 50 mill. kroner dekket ved omdisponeringer innenfor bistandsrammen, ved tilsvarende mindretgifter til flyktninger i Norge, jf. St.prp. nr. 101 (2000-2001). Regjeringen foreslår at det bevilges ytterligere 150 mill. kroner som tilleggsbevilgning.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, lederen Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyangen, fra Høyre, Julie Christiansen, Inge Lønning, Oddvard Nilsen og Finn Martin Vallersnes, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen og Bjørn Jacobsen, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun og Lars Rise, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, mener utviklingen i Afghanistan og i landene rundt må følges nøye også når det gjelder den humanitære situasjonen. Komiteen mener det er viktig at Norge bidrar med betydelige midler til det humanitære arbeidet i Afghanistan. Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om en ekstrabevilgning på 200 mill. kroner i inneværende års budsjett og forutsetter at den delvise inndekningen fra Tiltak for flyktninger i Norge skyldes mindrebehov. Komiteen vil imidlertid varsle at det kan være aktuelt å foreslå ytterligere bevilgninger i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2002.

Komiteen viser til at forslaget fra Regjeringen bygger på FNs appell samt anslag fra de frivillige organisasjoner.

På dette grunnlaget slutter komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, seg til at det bevilges 200 mill. kroner for 2001 for å avhjelpe den humanitære situasjonen i Afghanistan og i landene rundt.

Komiteen slutter seg til forslaget til inndekning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener Norge på grunn av sin gode økonomi, har særlige gode muligheter for å bidra økonomisk til å avhjelpe den vanskelige humanitære situasjonen som nå eksisterer i Afghanistan og nærområdene.

Disse medlemmer er av den oppfatning at det derfor bør bevilges 500 mill. kroner slik at FN får stilt nødvendige midler til disposisjon.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
191	70	Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres, økes med</i> fra kr 1 288 000 000 til kr 1 788 000 000	500 000 000

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at den humanitære situasjonen i Afghanistan er svært alvorlig og at den er forverret etter at krigshandlingene mot landet ble igangsatt den 8. oktober. Disse medlemmer er ikke enige med regjeringen og den støtte som er gitt til krigshandlingene mot Afghanistan. Disse medlemmer fryk-

ter at den humanitære katastrofen i Afghanistan ytterligere vil forsterkes, at situasjonen vil føre til ny rekruttering til terrorisme og ustabilitet i området. Disse medlemmer mener at krigshandlingene må stoppes for å få humanitær bistand inn slik en rekke humanitære organisasjoner krever, og for at FN må få mulighet til å finne en politisk løsning.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag

Kap.	Post	Formål:	Kroner
191	70	Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres, økes med</i> fra kr 1 288 000 000 til kr 1 788 000 000	500 000 000

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
Utgifter:			
191	70	Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres, økes med</i> fra kr 1 288 000 000 til kr 1 488 000 000	<u>200 000 000</u>
195	21	Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA), Spesielle driftsutgifter, <i>reduseres med</i> fra kr 712 399 000 til kr 662 399 000	<u>50 000 000</u>

Oslo, i utenrikskomiteen, den 24. oktober 2001

Thorbjørn Jagland
leder

Haakon Blankenborg
ordfører

Åslaug Haga
sekretær